

Մի կալ ի պայրար դիւին ընդ իս խիւտ,
Այլ կոծով տընիլ մնալ լուռ ի նիւտ.
Տուր թեթեւ վազիւր յամբարայլ ոտիցս
Տենչիւ սէր Արփուդ ի տունն քո մտից.

Յօդ քո եւ տարափ առատ յիս ցօղեմ:
Մի զոլ պողազուրկ եւ կալ ի բացեայ.
Այլ ցորչափ զայս սիւր եթերաց ծծեմ,
Անդափկ ծայնիւ ըզրեղ տէր օրհնեմ.
Փառք յաւերժ անմահ անուան քում Աստուած,
Որ տաս կար ձգտիլ ուժգին իմ մտաց:

Իւեսեսցէ արդ թաղ ինձ աջ Անմահին,
Կապեսցէ անկայծ ի սէր իւրոյն.
Անմահունչ երգել զիմ սրտիս զեղուած
Համայնից հատին իրր ի հիւս ծաղկանց.
Յանձուկ վանդակէս զիս հան տէր ի վեր,
Հախրել բոյդ շքով հիասքանչ յեծեր:

Փառս եւ զօհուծուն եւ զպերս մտացս
Սիրով քեզ ձօնեմ տէր իմ եւ Աստուած.
Ձի յայս ասպարէզս իմ չէ բնաւ կար,
Բամբ լարիցս հնչել ախորժ կամակար.
Այլ բոյդ անկապուտ եւ սիրոյ ջաշակ
Մարդեալ ետ կշռել բառիցս զումարտակ.

Քաւիչ մեղանաց քնար սուրբ Հոգւոյն,
Հովիւ քաղցրասուլ ինձ անոյշ ի բուն.
Տուր յառաւօտուս ի տալիս ի նուազ,
Սոխակին ըզօայն երգել ի հաղագ.
Հօրքն Անմահի, Որդոյ Միածնին,
Հոգւոյն Յշմարտի երից անրնին.
Տէր իմ յիս գթած եւ ինձ ողորման:

ԵԳԻԱՋԱՐ ԱՐՔԵՊԻՍԿՈՊՈՍ.

ՀՈԳԵԼՈՐԱԿԱՆՈՒԹԻՒՆ

ՀՈԳԵԼՈՐԱԿԱՆՔ ԵՒ ՆՈՅԻՆ ՊԱՐՏԱԼՈՐՈՒԹԻՒՆՔ

•Ո՛չ լուցանեն զճրագ եւ դնեն ընդ դրումանս:
•Որ ասէ եւ ոչ քանէ, փոքր կոչեսցի յարբա-
յումեան երկնից. (Աւետ.)

•Յորժամ մատչիս ծառ պղի Աստուծոյ, պատ-
րաստեան զանձն քո ամենայն փորձութեան:

(Սիրար)

Հոգեորականութիւն բառը յատուկ նշա-
նակութեամբ՝ կը պատկանի աշխարհային
հոգւոյ, եւ դորձքերէ, հրաժարուած այն ան-

ձանց, որք առաքինական բաղձանքներով
եւ երկնային սուրբ մտածմունքներով զբաղ-
ված եւ առ Աստուած առանձնացած են:

Հոգեորականութեան հետեւողները՝ մեր
Հայ-ազգի նկատմամբ, զլիաւորապէս երե-
քի կարեւոր բաժանել, այսինքն՝ ճգնողական,
վարդապետական եւ քահանայական:

Ճգնողականը, որ եւ անապատական՝ նո-
քա են, որք միանձնաւոր կենցաղավարու-
թեամբ՝ աստուածային երանութեանց ժա-
ռանդութեան խանդակաթ, հետեւ բողբո-
վին քաղաքական գործքերէ, եւ զբաղմունք-
ներէ, լերանց եւ այլից խորշերը, կամ իւրեանց
համար յատկացեալ անապատները բնակի-
լով, մինչեւ ի մահ ճգնութեամբ եւ աղօթիւք
ժամանակ անցունելով, միմիայն հոգւոյ
փրկութեան եւ վերինը խորհելու զբաղած են:

Վարդապետականը որ եւ վանական, թէ-
պէտ եւ ճգնողականի նման է, բայց սա ունի
առաւել զերազանց ու վսեմ պաշտօններ եւ
պարտաւորութիւններ. եւ սորա առջեւ ըն-
դարձակ ասպարէշներ բաց են:

Իսկ քահանայականը երկու կերպ պաշ-
տօն եւ զբաղմունքներ ունի, այս է՝ հո-
գեւոր եւ մարմնաւոր: Բայց սակայն մեզ այժմ
հարկ չկայ երկրորդին համար խօսել, հա-
պա՝ հոգեւորին նկատմամբ պէտք է խօսիմք:
Ուստի կ'ամփոփեմք մեր խօսքը, եթէ մեր
ներկայ յօդուածի մէջ հոգեւորականք ասե-
լով՝ պէտք է խմանալ վարդապետական եւ
քահանայական դասքը:

Թէպէտ ընդհանուր ստմամբ հոգեւորա-
կան կը կոչեմք մի եւ նոյն նպատակի ծառա-
յող եւ հետեւող անձինքը, բայց արժան է
զիտել, որ սոքա զանազան մեծ եւ փոքր տա-
ախճանաց եւ դասույ որոշուած են, եւ իւրա-
քանչիւրը յատկացեալ պաշտօններ եւ սորա-
սաւորութիւններ ունին՝ ի միմեանց բարձր

աստիճանաւորաց իշխանութեանց ատորա-
դատուած և ենթարկուած. որոց կարգաւոր-
ութիւնը հետեւեալ տիպոգոսներով կը տար-
բերին, — զգիր, կիսատարիաւազ, տարիաւազ,
քահանայ, վարդապետ, եպիսկոպոս և արքե-
պիսկոպոս, իսկ սոցա ամենեցուն և համայն
Հայ ազգիս զլուսն է Աթոռընդը :

Սոքա (հոգեորականք) ազատ լինելով
յաշխարհային հոգոց և ի զբաղմանց, և իւ-
րեանց անձնական անունը և ամեն պէտքը
ժողովրդեան յօժարակամ նուէրներէ և
տուրքերէ, ընդունելով, պաշտօնը և պար-
տաւորութիւնը սոցին են՝ միմիայն մտածել
և սպասաւորել Վրիստոսական Սուրբ Ակե-
ղեցւոյ պիտոյից, նորին օրինաց և կանոնաց
ջերմեռանդն աւանդապահ լինել, յաշխարհ
ամենայն զՎրիստոս քարոզել. միով բանիւ
Վրիստոսական սուրբ կրօնից և հաւատոց
ընդհանուր տարածման ու ծաւալման և
Ակեղեցւոյ հաստատութեան և պայծառու-
թեան հոգւով և մարմնով հակել :

Այսպէս եղած է հոգեորականութիւնը
ճիշդ աս աքելրական ժամանակներէն սկսեալ
և ցարդ նոյնպէս կը յարատեւէ. և նախորդը
յաջորդին շարունակաբար աւանդ և պտո-
ուէր թողած են և պէտք է թողուն մինչև ի
կատարած աշխարհի :

Այսպէս և Հայաստանիոց Առաքելական
Սուրբ Ակեղեցւոյ հոգեորականութիւնը ի
սկզբնաւորութենէն և ի հիմնադրութենէն՝
աւանդութեամբ ընդունելով կը շարունակէ,
թէ, և ժամանակաց դառն ազգեցութեանց և
ստիպողական ներգործութեանց պատճառ-
ներով ազատ մնացած չէ թեթեւ փոփոխու-
թիւններէ, սակայն այլոց նկատմամբ ու հա-
մեմատութեամբ՝ դարձեալ պարզ և զերա-
զանց է. և երբ երևակայեմք այնպիսի դառն
ժամանակաց (առաւել վերջին դարուց ակ-

նարկելով) հոգեորականքը, կը տեսնեմք որ
իւրեանց պաշտօնը ու պարտաւորութիւնքը
սրբութեամբ կատարած դանուելով՝ արդե-
նաւոր եղած են. որով և մեծ դրուատեսաց
և յաւիտենական երախտագիտութեանց Հայ
ազգիս արժանի հանդիսացած են :

Նկատմամբ նախնի և պալման Հայ-հո-
գեորականաց, հարկ է տեսլ, որ արդի հո-
գեորականաց համար առաւել աշխատու-
թեանց և սրտեռանդն ջանից մեծ ասպար-
էզներ բացուած են քան զնախնիս. և այն-
պիսի պարտաւորութեանց ենթարկուած են,
զորս կատարելը որքան որ ծանր միանգամայն
և փափուկ է, այնքան ևս քաղցր և մխի-
թարական զգացուն և հոգեւէր պտից համար :
Եւ ի՞նչ են սոքա, — քննեմք :

Սեր հոգեորականաց զխաւորապէս ժա-
մանակիս անհրաժեշտ պահանջմանց համե-
մատ պարտաւորութիւնքը՝ հետեւեալ պա-
րունակութեամբ կը բացատրուին, այսինքն՝
Հայաստանեայց Ա. Ակեղեցւոյ միշտ և յա-
ւիտեանս հաստատութեան և պայծառու-
թեան համար տիւ և գիշեր արթուն հսկո-
ղութեամբ ջանալ և ձգնիլ, մինչև անդամ
զոհելով բոլոր անձնական հանդստութիւն-
ները, Ա. Ակեղեցւոյ վերաբերեալ ամեն սպա-
սաւորութիւնքը անթերի կատարել, և ամե-
նայն արարողութեանց և պաշտօնից անփո-
փոխ կատարման ջերմեռանդութեամբ սպա-
սաւորել, և զայն արժանապէս փառաւոր
հանդիսացունել. ամեն ժամանակ Ա.
Աւետարանի կենաց բանը և Աստուածային
պատուիրանքն ու օրէնքները քարոզելով,
բացատրել ժողովրդեան. զնոսա հոգեւոր մխի-
թարութեանց մատակարարութենէն չըզրկե-
լու փոյթ ունենալ. նոցա բարոյականու-
թիւնը մոռաւորական դասախարակութեան
լուսով մշակել. յաւել առաքելական բա-

րենդատակ զգացմամբք և արդեամբք ճոխա-
նալու համոզել թէ յընտանեկան, թէ յազ-
գային և թէ ի կրօնական դործառնութիւնս,
ուսուցանել այն ամեն արդասարեւ խրատ-
ները այնպիսի դիւրմբունելի եղանակաւ և
յորդորանօք, որք ժողովրդեան հոգեկան և
մարմնական պիտոյից համար կարեւոր են, և
նոցա ներկայ և ապագայ երջանկութեանց
շաւիղներ կարող են հորդել և յարգարել,
որով և ազգի և հայրենեաց և Ս. Եկեղեց-
ւոյ անձնանուէր և պանծալի անգամներ յա-
րուցանել. ճանաչել և պատուել տալ Ս.
Եկեղեցւոյ ճշմարիտ և արթուն հովիւ-
քը, զգուշացնել վարձկան կամ լաւ ևս
է ասել, անպէտ և վնասակարներէ, որոց
կակուղ են բանք քան զձէթ, և ինք-
եանք որպէս սլաք. ժողովրդեան դառն զիպ-
ուածոց կամ արամուծիւն ազգած միջոց-
ները մխիթարել զնոսա և քաջալերել, ինչ-
պէս կը պատուիրէ Եստուած մարգարէին բե-
րանովը, "Մխիթարեցէք, մխիթարեցէք ըզ
ժողովուրդ իմ..." նա մանաւանդ ժողովր-
դեան մարմնաւոր հոգոց և զբաղմանց մէջ
ճարտարամիտ ու քաղաքավար ընթացիւք
օգնել և չթողուլ, որ մոլորամիտ ան-
ձանց ոտից կոխան լինին, և նոցա ձեռքը
ծանրանայ բարեպաշտից վրայ ի յուսահա-
տութիւն, ի թերահաւատութիւն և ի կոր-
ծանու մն գործման..., միշտ ջանալ ժողո-
վուրդը թշուառ կայութենէ և ազէտ վե-
ճակէ ազատել՝ ուղեցոյց լինելով նոցա ի
յառաջադիմութիւն ի բարին և յօգուա-
կարն ընդհանրութեան Ազգի. յամենայն
տեղ և կողմն դպրոցաց հիմնարկութեան և
արդիւնաւէտ զարգացման հոգ տանել, յի-
շնցուցանելով նոցա հանաւարդ թէ երջան-
կութիւն և փառք ժողովրդեան և պայծա-
ռութիւն սուրբ հաւատոյս՝ մի միայն ուս-

մունքէ և պիտութենէ, կախումն ունի. հա-
մառօտիւ ասելով՝ օրինակաւ անձին ուսու-
ցանել ժողովրդեան այն ամենայն բարեմաս-
նութիւնները և առաքինութիւնները և ի
նոսին յարատեւելու ջանքին յորդորել, որք
թէ ըստ հոգւոյ և թէ՛ ըստ մարմնոյ մխի-
թարութիւն կընծացնի, և յառաջադիմու-
թիւն, փառք ու պարծանք կը պտղաբերեն
Ազգի լըութեան. և բոլորովին զգուշանալ
այնպիսի վարքերէ և ընթացքներէ, որք
հակառակ սուրբ հաւատոյ և կրօնից լինե-
լով, կարող են վնասաւոր թարգմանիչներ
ծնանիլ:

Ահաւասիկ այս է այն մեծ ասպարէզը,
որ Հայ հոգեւորականաց առջև ներկայ դա-
րուս մէջ կը բացուի. որ ամենեցուն ուշա-
գրութեան և արդասարեւ զգացմանց ար-
ժանի են:

Եւ ըստ որում Արարտոր սրբազան
պարոք և պաշտօն համարած է միշտ ան-
կեղծ հոգւով որ և իցէ վեճակի և աստի-
ճանի մէջ գտանուողաց առ Ազգ՝ առ Հայ-
րենիս և առ Ս. Եկեղեցի Հայաստանեաց
ունեցած նուիրական և անհրաժեշտ պար-
տաւորութիւնները իւրաքանչիւրին առան-
ձին յիշեցնելէն զկնի, յորդոր կարգալ ամե-
նեցուն ևս. ուստի նկատմամբ յօգուածոյս՝
իւր յորդորը և առ հարապատ և ջերմեռանդ
Հայ-հոգեւորականս ուղղել արժան կը հա-
մարի:

Վկասեցէք հոգեւորականք, որ զուք այն
սուրբ կոչումը ունիք, որ Վրիտառ Տէրն
մեր անձամբ և օրինակաւ վարդապետեալ
օրինադրեց. և այն անձը որ հոգեւորաւ-
նութեան սուրբ կոչումը ընդունած է՝ ու-
րանալով զաշխարհ և իւր անձնական հա-
ճոյքը՝ երգուեալ առաջի Եստուծոյ և Եկե-
ղեցւոյ և Ազգի, ուխտած է նա և Յիսուսի

երկնաւոր վարդապետի օրինակին հետեւելով խաչարարձ այն երկնային շաւիղը ընթանալ՝ առանց սնտախ երկիւղի և գեղեցիկ համարձակութեամբ, որ թէև ազատ չէ՝ դժուարութեանց առաջարկներէ և քրտնաթոր աշխատութիւններէ, բայց լի է բազմապիսի օգուաներով և հասարակաց անձկալի փրկութիւն և երջանկութիւն կը պտղաբերէ:

Եւսօր Հայկական կենաց և Ս. Արօնին յոյսը միանգամայն և բարեբաստիկ ապագայն զլիաւորապէս ձեզ աւանդեալ է:

Գուք Հոգեւորականք, ամեն անձնական առ օրեայ սահաւապիտ պիտոյքը և անունդը՝ սիրելի Հայ Ժողովրդեան մատակարարութեամբ միշտ և անպակաս կ'ստանաք:

Իսկ Ձեր զարդքը և փառքը, Ձեր իւրաքանչիւրոց բարի նպատակաց և գործոց յառաջադիմութիւնն ու արգասաւէտ զարգացումն է: Եւ քան զայս դերազանց վարձատրութիւն յերկինս միայն ակնկալել արժան է:

Աւրեմն դուք որ այսպիսի սրբազան պաշտօն և պարտաւորութիւն յանձնառած էք, կը փոյլէ ջանալ զայն փառաւորել ըստ արժանւոյն:

Ձեր պաշտօնը և պարտաւորութիւնը այնքան փափուկ է և այնքան պաշտելի, որոյ ճիշտ կատարումը, ոչ միայն նուիրական պարտաւորութեանց մին համարուած է, այլ և ստիպողական:

Յիշեցէք հոգեւորականք, որ Հայ ազգը՝ իւր բարոյական կեանքը Ձեզի աւանդած է, ուրեմն նորա բարոյական կեանքը կենդանի պահելը՝ ձեր քրտանց և անխոնջ աշխատութեանց արդիւնքէն կախումն ունի:

Յիշեցէք, որ Հայ ազգը առ սոյժ ուրիշ բանի այնքան կարօտութիւն չունի, որքան Ազգային մտաւորական կրթութեան և լու-

սաւորութեան: Ձեր խրատուց և քարոզից նիւթ առէք այսուհետեւ. ազգային դաստիարակութենէ և կրթութենէ յառաջ եկած օգուաները, Ժողովրդեան առջև դնելով այն զաւապարր, որով փայրենամիտ մարդիկները աշխարհիս վրայ ճշմարիտ մարդկութեան հեղինակ եղած և իւրեանց մտաւորական աշխատութեամբը երջանիկ են:

Որքան որ Ձեր Ժամանակը կը ներէ, Ձեր ճիգը թափեցէք ամենայն տեղ ազգային ուսումնարան, և ամենայն դիւղ հոգեւոր դրպրոյնի պատրաստել, և նոցա հաստատութեան և յարտուութեանը ջանալ: Եթէ կը կամիք որ Ձեր նախնեաց նման՝ Ձեր անուանքն ևս անմահանան և երախտագէտ պսոխ մէջ անջնջելի դրօշմովն դարուց ՚ի դարս, հեռու անձնական շահերէ և անօգուտ հանդստութենէ, հեռու աշխարհային փայելչութեանց բաղձանքներէ, իբրեւ անձնուրաց և մեռեալ յաշխարհի, բայց կենդանի մի միայն յԱստուած, այս մասին հոգ տարէք: Որպէս զի լինիք կատարեալ Հայութեան արժանաւոր Հարք:

Ս.

ՊԱՇՏՈՆԱԿԱՆ ՏԵՂԵԿՈՒԹԻՒՆՔ

ՅՕՐԱԳՐՈՒԹԵԱՆՅ ՍԻՆՕԴԻ

Մարտ 26. Նոր-Նախիջևանաց բնակիչ մեծապատիւ Մատթէոս Լըրեցիօսեանց 50 ռուբլի նուիրած է սուրբ Եթովոյս:

,, — Ի Գէորգեւսի բնակեալ Պ. Պ. Սարգիս Գասպարեան և Ենտօն Մելքոնեան թամբեանց՝ իւրեանց երկվարաց երամակէն՝ մի քանի տարիէ ՚ի վեր շարունակած բարենպաստակ ջիւղմեռանդութեամբ՝ այս տարի ևս երկու ձիոց փոխարէն զինք 80